

Gemeente Alblasserdam
T.a.v. de fractievoorzitters
(verzonden per e-mail)

Alblasserdam, 11 november 2020

Onderwerp: raadvergadering 10 november, positie programmacoördinator de Rederij
Kenmerk: 2020-269

Geachte leden van de Raad,

In deze brief nemen wij u graag mee in de visie van de Bibliotheek AanZet op het bibliotheekwerk van de 21ste eeuw en de invulling hiervan in Alblasserdam. Een visie die in nauwe afstemming en door middel van nadrukkelijke samenwerking met de gemeente Alblasserdam en partners tot stand is gekomen. En is vastgelegd in het dienstverleningsconcept dat ten grondslag ligt aan De Rederij.

Het bibliotheekwerk verandert. Daar waar we in de vorige eeuw vooral een uitleencentrum waren, zijn we nu steeds meer een ontmoetingsplek voor persoonlijke ontwikkeling en een leven lang leren. De bibliotheek is een laagdrempelige plek, waar Alblasserdammers belangrijke basisvaardigheden ontwikkelen om mee te kunnen doen in de snel veranderende informatiesamenleving en waar we leesbevordering en leesplezier stimuleren. We bieden een breed palet aan betrouwbare informatie die voor iedereen toegankelijk is. Een plek voor participatie, zelfredzaamheid, informeel leren en sociale cohesie. Vanuit de overtuiging dat de bibliotheek op die manier een bijdrage levert aan een mooier Alblasserdam; voor iedereen.

Deze belangrijke ontwikkeling heeft AanZet, met steun van het college, ertoe bewogen om de locatie aan de Iepaan te verlaten en onderdeel te worden van De Rederij. De inhoudelijke redenen en bijpassende consequenties op onder andere gebied van personeel, lichten we graag nog eens toe. Hiermee verwachten we de onduidelijkheid over de noodzaak van de programmacoördinator in Alblasserdam weg te nemen.

Maatschappelijke waarde

De Bibliotheek AanZet **bestrijdt laaggeletterdheid en bevordert zelfredzaamheid, participatie en sociale cohesie**. Dit levert meer vervulling en eigenwaarde op voor de inwoners van Alblasserdam. Dit heeft positieve gevolgen. We helpen mensen aan een betere positie op de arbeidsmarkt, verminderen de armoede en schulden en we zorgen voor meer maatschappelijke participatie. Het gevolg is dat mensen gezonder worden en op hun beurt meer bijdragen aan hun omgeving ('pay it forward').

Wij zorgen ervoor dat **kinderen en volwassenen zich kunnen ontwikkelen** en toegang hebben tot betrouwbare informatie over uiteenlopende zaken. We zorgen ervoor dat er lokaal een sterke infrastructuur voor lees- en leermotivatatie tot stand komt. We bieden een fysieke en digitale collectie van de meest uiteenlopende informatiedragers en een divers aanbod van fysieke en digitale cursussen, ontmoetingen, debatten et cetera.

De bibliotheek van de 21ste eeuw

“De bibliotheek van de toekomst moet volgens het rapport Cohen een knooppunt voor kennis, contact en cultuur worden. De bibliotheek is een knooppunt waar een groot deel van die kennis samenkomt, actief wordt gedeeld en doorontwikkeld. De bibliotheek ontwikkelt zich tot een hedendaagse agora, een moderne sociaal-culturele marktplaats, het kloppend hart van de gemeenschap. De bibliotheek onderscheidt zich van andere ontmoetingsplekken door het toegankelijke, laagdrempelige en niet-commerciële karakter. Met deze fysieke plaats biedt de bibliotheek meerwaarde op sociaal-cultureel vlak in stad, wijk en dorp, en draagt ze wezenlijk bij aan gemeenschapsvorming en cohesie.”¹

Dit citaat uit het rapport van de VNG, geeft de beweging die AanZet heeft gemaakt en steeds meer zal maken nauwkeurig aan: van collectie naar connectie. Doordat informatie in toenemende mate elders en gemakkelijk te vinden is, neemt voor de bibliotheek de noodzaak af om alleen een eigen collectie beschikbaar te stellen. Als knooppunt van kennis, contact en cultuur wordt er van de bibliotheek veel meer gevraagd dan het beheren van een collectie van boeken. Wij zijn vooral een ontmoetingsplek, waarbij we samen met maatschappelijke partners de burger bedienen in de vorm van voorlichting, loketten en gezamenlijke activiteiten. Dit sluit aan op de wet op de bibliotheken (Wsob)²

De Raad van Cultuur heeft ten behoeve van de evaluatie op de Wet stelsel openbare bibliotheekvoorzieningen (Wsob) in 2020, een advies uitgebracht aan de minister; *Een bibliotheek voor iedereen*³. In de evaluatie wordt benoemd dat openbare bibliotheken volop in beweging zijn en op innovatieve wijze invulling geven aan een bredere, maatschappelijk-educatieve functie in de (lokale) samenleving.

Dit najaar heeft het VNG samen met het IPO en OCW een convenant⁴ afgesloten met de vertegenwoordigers uit de bibliotheekbranche. Het doel van dit convenant is om bibliotheken beter in staat te stellen bij te dragen aan actuele maatschappelijke opgaven. De komende drie jaar wordt de focus gelegd op drie grote maatschappelijke opgaven, waarin de bibliotheek een natuurlijke rol van betekenis heeft. De eerste ligt in het domein van lezen. Er zijn grote zorgen rond laaggeletterdheid en de afname van leesvaardigheid en leesplezier bij de jeugd. De tweede grote opgave betreft de participatie van de burger in de informatiesamenleving. Digitalisering en technologie hebben tot gevolg dat burgerschap en democratie een andere invulling krijgen. Nog lang niet iedereen is daarmee vertrouwd en ook niet alle burgers kunnen daar zomaar aan mee doen. Ten derde is er een groeiende behoefte bij alle burgers in Nederland om kennis en vaardigheden op te blijven doen en te blijven leren in een snel veranderende wereld (leven lang ontwikkelen).

Uit cijfers die de Vereniging voor Openbare Bibliotheken bekend heeft gemaakt⁵, blijkt dat ook bezoekers deze nieuwe koers waarderen. Bezoekers geven aan steeds meer te komen voor de studieplekken, de inloopspreekuren van maatschappelijke partners, lezingen, cursussen, tentoonstellingen en debatten. Burgers hebben duidelijk behoefte aan een neutrale plek in het publieke domein, waar ze elkaar ontmoeten ten behoeve van hun persoonlijke ontwikkeling. Om hier nóg beter aan te voldoen, is een verschuiving in inrichting, personeel en activiteiten noodzakelijk.

¹ Uit: Lokaal bibliotheekwerk, een handreiking voor gemeenten – Vereniging van Nederlandse Gemeenten, 2015

² <https://wetten.overheid.nl/BWBR0035878/2015-01-01>

³ <https://www.raadvoorcultuur.nl/documenten/adviezen/2020/02/11/een-bibliotheek-voor-iedereen>

⁴ <https://vng.nl/sites/default/files/2020-10/bibliotheekconvenant-2020-2023-def1.pdf>

⁵ <https://www.kb.nl/nieuws/2019/de-bibliotheek-trekt-meer-bezoekers>

De bibliotheek in Alblasserdam

De beweging van uitleenbibliotheek naar programmabibliotheek is een belangrijke motivatie geweest voor AanZet om in Alblasserdam intrek te nemen in De Rederij. Zoals bekend, is de Bibliotheek AanZet in de zomer van 2020 verhuisd naar deze nieuwe plek. Met volle overtuiging, omdat het motto van De Rederij precies aansluit op de visie van AanZet:

"Het Huis biedt een plek voor ontmoeting en ontwikkeling, waar in alle openheid samen wordt gewerkt aan persoonlijke en maatschappelijke groei. Waar partners in het sociaal en maatschappelijk domein elkaar versterken door verbindend, lerend en benaderbaar te handelen, zowel onderling als naar onze klanten. Hierdoor staat de menselijke maat voor ons altijd centraal. Het Huis is het hart van de Alblasserdamse democratie, waar iedereen welkom is en gehoord wordt." ⁶

Dit motto heeft zich vertaald in de strategie van De Rederij voor de komende vier jaar, die in nauw overleg tussen de Bibliotheek AanZet en de gemeente Alblasserdam ontwikkeld is. De programmering van De Rederij is hierin een belangrijk speerpunt:

"De Rederij wordt bevolkt door alle lagen én functies van de bevolking, zowel formeel als informeel. De Rederij kent een programmering, waarin zelfredzaamheid de rode draad is. Zowel op het gebied van (digitale) geletterdheid, als andere maatschappelijk relevante thema's in Alblasserdam zoals eenzaamheid, eigen kracht (participatie) en armoede. Daarbij staat ontmoeten en verbinden door middel van goede informatie en kritisch denken (debat & dialoog) centraal." ⁷

De rol van de programmacoördinator

Programmering is dus geen 'extraatje', maar vormt de kern van de strategie van De Rederij

Deze programmering in Alblasserdam wordt ontworpen en gecoördineerd door de programmacoördinator van de bibliotheek AanZet, in nauwe samenwerking met de maatschappelijke partners. De gezamenlijke programmering geeft handen en voeten aan de kernwaarden, visie en missie van De Rederij. De programmacoördinator geeft invulling aan de doelstellingen van zowel de bibliotheek AanZet als overkoepelend De Rederij, door ontmoetingen tussen mensen te bewerkstelligen, en deze ontmoetingen vorm te geven in concrete activiteiten en samenwerkingen.

Voorbeelden hiervan die in de afgelopen maanden in Alblasserdam zijn gerealiseerd, zijn onder andere opening van het Taalpunt in samenwerking met de voedselbank, start vernieuwde samenwerking huiswerkbegeleiding in de bibliotheek, zomeraanbod leren en ontwikkelen in samenwerking met het ABC-team én de combinatie van leren lezen in combinatie met bakken in samenwerking met Smile. Een goede start, zeker gezien de uitzonderlijk moeilijke omstandigheden die de coronamaatregelen met zich meebrengen.

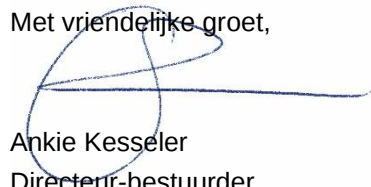
De programmacoördinator is een spin in het web, die ervoor zorgt dat een plus een echt drie is. De maatschappelijke partners, van SWA tot schuldhulpmaatje, van Smile tot politie, omarmen de komst van de programmacoördinator en herkennen de meerwaarde van deze functie voor de inwoners van Alblasserdam. En uiteindelijk is het welzijn van de inwoners van Alblasserdam waar het om gaat.

⁶ Uit: Dienstverleningsconcept De Rederij, gemeente Alblasserdam, 2020

⁷ Uit: Dienstverleningsconcept De Rederij, gemeente Alblasserdam, 2020

In overtuiging dat u de positie van de programmacoördinator waardeert en de noodzakelijkheid van deze functie onderstreept voor de bibliotheek én De Rederij in Alblasserdam, kijk ik uit naar uw reactie en ben ik beschikbaar voor eventuele vragen,

Met vriendelijke groet,

A handwritten signature in blue ink, consisting of a large, stylized 'A' followed by a horizontal line extending to the right.

Ankie Kessler
Directeur-bestuurder